

10.3.2023

lausuntopalvelu.fi

Viite: OPH-548-2023

Tehyn lausunto Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta

Tehy lausuu yhdessä Suomen Bioanalytikkoliitto ry, Suomen Ensihoitoalan Liitto ry, Suomen Kätilöliitto ry, Suomen Lastenhoitoalanliitto ry, Suomen Sairaanhoidajat, Suun terveydenhoidon ammattilaiset ry, Suomen Lähihoitajat ry kanssa Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteiden luonnoksesta.

Tutkinnon muodostumisesta ja tutkinnon osien sisällöistä, ammattitaitovaatimuksista Ihmisen kohtaaminen ja päivittäisissä toiminnoissa avustaminen, 20 osp.

- toimii laatusuositusten ja omavalvontamääräysten mukaisesti > toimii laatusuositusten, viranomaislinjausten ja omavalvontamääräysten mukaisesti. Esimerkiksi Turvallinen lääkehoito-opas on viranomaislinjaus turvallisen lääkehoidon toteutuksesta, myös Valvira antaa linjauksia.
- ”noudattaa salassapito- ja vaitiolovelvollisuutta”-> Riittäisikö noudattaa salassapitovelvollisuutta?
- puuttuu kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan työyksikön ohjeiden mukaisesti, puuttuminen on useimmille juuri työyhteisöön tulleille opiskelijoille vaikeaa
- huomioitava ”käyttää” termin sopivuus eri kohdissa. Esim. ”käyttää apuvälineitä ja teknologiaa asiakkaan tarpeiden mukaisesti”, jää epäselväksi. Kuka käyttää? Tarkoittanee ”ohjaa ja avustaa asiakasta apuvälineiden ja teknologian (huom! terveys- ja hyvinvointiteknologia) käytössä.
- ”varmistaa ympäristön esteettömyyden” on mahdoton ammattitaitovaatimus. Tilalle esim. ”tunnistaa ympäristön esteettömyystekijät”.
- ’havainnoi ja selvittää asiakkaan vahvuuksia, voimavaroja ja tarpeita’ Selvittää riittää, koska se sisältää havainnoinnin, asiakasdokumentteihin perehtymisen jne.

Kaikille yhteisissä ammatillisissa pakollisissa tutkinnon osissa tulisi olla myös kasvatukseen ja ohjaamiseen liittyvää sisältöä painotetummin, jotta työ ei muuttuisi vain avustamiseksi ja auttamiseksi. Ohjaamisen taidot ja osallisuuden tukeminen on tärkeitä ja työpaikoilla vaadittava työtaitoja. Myös lapsiin ja nuoriin suuntautuville tulisi tärkeää pohjatietoa, jotta heille taataan tällä tutkinnolla asetuksen mukainen pätevyys toimia varhaiskasvatuksessa. Ensiapua kuvaava ammattitaitovaatimus on kuvattu kaikissa tutkinnon osissa liian suppeasti ’toimii ensiaputilanteissa’ – pitää täsmentää miten toimii. Voinee edellyttää, että opiskelija toimii voimassa olevien näyttöön perustuvien käytänteiden mukaisesti, ensiapu opetusta on sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perusteissa vähennetty. Näin löysä ammattitaitovaatimus mahdollistaa vaihtelun ensiapuopetuksessa eikä riittävää ensiapuosaamista voida varmistaa. Lisäksi pitää huomioida, että yleensä työnantajat edellyttävät esim. ajantasaista ensiapu osaamista ja todistuksen siitä esim. EA1.

10.3.2023

Samanaikaisesti toisilla ammattialoilla ja tutkinnoissa on ensiapuopetus pidetty ennallaan tai jopa lisätty (esim. lääkealan perustutkinto). Ei voi olla niin, että sosiaali- ja terveysalan sekä kasvatuksen ammattihenkilöiden ensiapu osaaminen rapautetaan säästöjen kustannuksella. Siksi ensiapua koskeva ammattitaitovaatimus pitää olla vaativampi. On huomioitava, että ammattihenkilöitä veloitetaan painotetusti lain mukaan auttamaan avun tarvisijaa myös vapaa-ajalla.

Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen, 25 osp

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaiset tarvitsevat koulutusta ja tietoa seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta, kuten transsukupuolisuudesta kaikkien ikäryhmien osalta. 'tukee asiakkaan seksuaalisuutta ja sukupuolisuutta', voisiko olla kaikissa kohtaa: tukee asiakkaan seksuaalisuutta, sukupuolisuutta ja sukupuolen moninaisuutta.
- 'tarkkailee ja tunnistaa asiakkaan suuhun suun terveyteen liittyviä ongelmia'
- 'noudattaa tukee ja vahvistaa itsemääräämisoikeutta'. Koskee koko dokumenttia (s.11, 14, 59, 62, 80, 104)
- 'toteuttaa asiakkaan kansantautien lääkkeetöntä hoitoa ja lääkehoitoa, jos lääkehoito jätetään pois tästä tutkinnon osasta, sopisi tämä tutkinnonosa paremmin hoiva-avustajakoulutukseen. Tosin on todettava, että ei nykyiset tutkinnon perusteet eikä luonnoksenkaan tutkinnon osat hoiva-avustajakoulutuksessa juurikaan painotu niihin tukipalvelutehtäviin, joihin esim. vanhuspalvelulain mukaan heitä ensisijaisesti oli tarkoitettu sijoitettavan (vrt. laitoshuoltajan ammattitutkinto!). Tämä johtaa siihen, etteivät hoiva-avustajaopiskelijat ole motivoituneita tekemään niitä todellisia tukipalvelutehtäviä, mihin tarve olisi suurin.
- 'käyttää lääkkeettömiä ja lääkkeellisiä kivunlievitysmenetelmiä', jos lääkehoito jätetään pois, sopisi tämä tutkinnonosa paremmin hoiva-avustajakoulutukseen.
- 'Käyttää terveys- ja hyvinvointiteknologiaa työssään'. Tarkoittaako, että opiskelija käyttää vai asiakas? Toisena ammattitaitovaatimuksena samassa kohtaa on "ohjaa asiakasta terveys- ja hyvinvointiteknologian käytössä.
- 'Käyttää toimintakyvyn mittareita' tulee muuttaa 'käyttää toimintakykymittareita työyksikössä sovitun käytännön mukaan'
- 'Ohjaa ja auttaa asiakasta peseytymisessä ja pukeutumisessa' Tähän lisäys 'sekä wc-käynneissä'.
- 'Ohjaa asiakasta sosiaaliseen toimintaan ja tarjoaa osallistumisen mahdollisuuksia osallistumista" ja "hyödyntää kulttuuria terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä' sopisivat osallisuuden edistäminen/tukeminen alle paremmin kuin päivittäisiin toimintoihin.
- Työn arviointi: ammattitaitovaatimukset eivät ole selkeitä ja riittävän konkreettisia.

Lääkehoidon toteuttaminen lähihoitajan vastualueella, 10 osp

Seuraavat ammattitaitovaatimukset pois hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen tutkinnon osasta ja siirretään tähän tutkinnon osaan:

- 'toteuttaa asiakkaan kansantautien lääkkeetöntä hoitoa ja lääkehoitoa' ja 'käyttää lääkkeettömiä ja lääkkeellisiä kivunlievitysmenetelmiä'

Työn suunnittelu lisäys:

- 'käyttää lääketietokantoja ja muita luotettavia lääketiedon lähteitä (esim. Käypä hoito -suositukset, Myrkytystietokeskus)'
- 'osoittaa ymmärtävänsä yksikön toimintatavan lääkityspoikkeamatilanteessa' > vai pitäisikö osata toimia? noudattaa yksikön toimintatapaa lääkityspoikkeamatilanteessa

10.3.2023

Seuraavat ammattitaitovaatimukset **työn arviointi** sisällössä eivät ole selkeitä ja riittävän konkreettisia

- 'tiedottaa asiakkaan lääkehoitoon liittyvistä huomioista havainnoista'
- 'dokumentoi asiakkaan lääkehoidon ja siihen liittyvät huomiot'

Ehdotetaan: dokumentoi asiakkaan lääkehoidon vaikutusta hänen vointiinsa lähihoitajan vastuualueen mukaisesti

- 'osoittaa ymmärtävänsä yksikön toimintatavan lääkityspoikkeamatilanteessa' > vai pitäisikö osata toimia? noudattaa yksikön toimintatapaa lääkityspoikkeamatilanteessa

Perusteluina lääkehoidon toteutukseen liittyviin ehdotuksiin seuraavat julkaisut:

<http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526223421.pdf>; <https://sairaanhoitajat.fi/laakehoidossa-lipsuntaa/>

Lisäksi ammattitaidon osoittamistapoihin tai tutkinnon muodostuminen kuvauksen yhteyteen pitää kirjata, että opiskelijalla pitää olla riittävän laaja osaaminen, jotta hän voi suorittaa tämän tutkinnon osan. Esimerkiksi hoiva-avustajan koulutus ei ole sellainen! Tämän tutkinnon osan suorittaminen pitää rajata niihin opiskelijoihin, jotka ovat oppilaitoksessa lähihoitajaopiskelijoina.

Ikääntyneen osallisuuden edistäminen, 30 osp

- 'käyttää työtehtävissä ~~tutkintokieltä~~ suomenkieltä/ruotsin/ammattikieltä?' (s. 11, 14, 19, 22, 38, 59, 60, 62, 63, 67, 71, 76, 82, 86, 96, 99, 104) jos tutkintokieli on englanti? tämä on epäselvä, mitä tarkoitetaan? Kielitaito pitää mainita aina Ammatillinen vuorovaikutussisällön yhteydessä ammattitaitovaatimuksena!
- 'käyttää tietoa ikääntyvien sosiaali- ja terveyspalveluista, kuntien terveydenedistämisen palveluista, etuuksista sekä kolmannen sektorin palveluista.' Ehdotetaan täydennettäväksi em. tavalla.
- 'käyttää tietoa palliatiivisen hoidon periaatteista', tähän ei hoiva-avustaja pysty, jos ei ole tietoa/osaamista sairauksista, jotka johtavat palliatiiviseen hoitoon! Siksi on hyvä, jos oppilaitoksissa pohditaan, onko tämä tarkoituksenmukainen tutkinnonosa hoiva-avustajakoulutuksessa.
- Ikääntyneen toimintakyvyn tukeminen ja ikääntyneen arjen toimintojen tukeminen ovat lähtökohtaisesti samoja asioita. Otsikoksi sopisi tässä paremmin "Ikääntyneen fyysisen toimintakyvyn tukeminen". Erottuisi paremmin arjen muista toiminnoista.
- 'Tukee ikääntyneen kehon hahmottamista päivittäisissä toiminnoissa' jää irralliseksi yksityiskohdaksi.
- 'Käyttää luonnollisia liikemalleja ikääntyneen ohjaus- ja avustamistilanteissa'. Mitä tarkoitetaan luonnollisilla liikemalleilla?
- 'Ohjaa ikääntynyttä apuvälineiden ja ikäteknologian käytössä': Ikäteknologian sijaan käytettäisiin yhtenäisesti terveys- ja hyvinvointiteknologia -käsitettä. Kaikki ikääntyneiden käyttämä teknologia ei ole pelkästään iäkkäille suunniteltua.
- 'Tukee ikääntyneen kuntoutumista' lisäys fysio- tai toimintaterapeutin ohjauksen ja laaditun suunnitelman mukaisesti

Ikääntyneen arjen toimintojen tukeminen

- Huom. kommentit lausunnon lopussa päivittäiset toiminnot -käsitteestä.

10.3.2023

- RAI-arviointiosaaminen pitää sisällyttää lähihoitajien koulutukseen siten, että iäkkäiden ja kehitysvammapalveluissa työskentelevät osaavat käyttää RAI-järjestelmää, osaa toteuttaa RAI-arvioinnin ja osaa hyödyntää RAI-tietoa hoito- ja palvelusuunnitelman tekemisessä – pitää varmistaa, että opiskelija osaa valmistuttuaan lähihoitajaksi. Hallituksen esityksessä 4/2020 lukee seuraavasti RAI-arviointijärjestelmästä:
- Jatkossa RAI:n kansallinen käyttö edellyttää, että RAI-järjestelmän käyttö, RAI-arviointiosaaminen ja RAI-tiedon hyödyntämisen osaaminen kuuluvat sekä toisen asteen että ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmiin osana sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten perus- ja/tai ammatillisia opintoja sekä niiden tarjoamaan lisä-, täydennys- ja erikoistumiskoulutusvalikoimaan. Ammatillisiin perusopintoihin kuuluu jo nykyisin opintoja palvelutarpeiden ja toimintakyvyn arvioinnista. RAI:n nivominen näihin opintosisältöihin edellyttää alkuvaiheessa jonkin verran opinto-ohjelmien aihesisältöjen muokkauksia, joista ei kuitenkaan aiheutune merkittäviä lisäkustannuksia oppilaitokselle, koska tietosisällöistä on olemassa jo valmista koulutusmateriaalia. Lisäksi RAI-koulutusta järjestävät oppilaitokset tarvitsevat käyttöönsä ohjelmiston, johon RAI-arviointi kirjataan, jotta koulutuksessa voidaan harjoitella RAI-arviointien tekemistä. Jos THL edelleen jatkaa kansallisena RAI-lisenssien myöntäjänä, voidaan koulutusorganisaatioille myöntää omat lisenssit, joiden kautta he saavat käyttöönsä RAI-lomakkeet ja käsikirjat. Tällaisia sopimuksista on olemassa oleva malli ja niitä on tehty muutamien organisaatioiden kanssa. Sopimus voi olla maksuton. Sivun 51:
https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_4+2020.pdf

Kotihoidossa toimiminen, 30 osp

- osoittaa ymmärtävänsä asiakaskohtaisen suunnitelman asiakassuunnitelman merkityksen
- suunnittelee työtehtävät **asiakkaan hoito –ja palvelusuunnitelman** mukaisesti?
-> mitä näillä kahdella em. suunnitelmalla tarkoitetaan, mikä niiden ero on, ei ole selkeä?
- tukee asiakkaan mielenterveyttä vai mielen hyvinvointia – yhtenäiset käsitteet tarpeen koko dokumenttiin!
- 'käyttää tietoa ikääntymismuutoksista', kotihoidon asiakkaat ovat usein ikääntyneitä, mutta eivät kaikki, pitää muokata kaikkia asiakasryhmiä koskevaksi.
- täydennetään seuraavasti: kunnioittaa asiakkaan tapoja, yksityisyyttä, hengellisyyttä, kotia ja omaisuutta.
- lisäysehdotus s. 20 Ikääntyneen omannäköinen elämä: tunnistaa ja huomioi ihmisen henkiset ja hengelliset tarpeet

Erittäin hyvä, että lääkehoito myös tässä tutkinnon osassa, jotta osaaminen tulee opintojen loppuvaiheessa varmistettua! Tämä huomio keskeinen myös muissa suuntaavissa opinnoissa. Voisiko kuitenkin täsmentää osaamisalan asiakasryhmään

- 'toteuttaa kotihoidon asiakkaiden sairauksien lääkkeetöntä hoitoa ja lääkehoitoa'
- 'tekee virheettömästi annoslaskut sekä yksikönmuunnokset'

Asiakkaan voimavarojen ja toimintakyvyn tukeminen

- "Toteuttaa asiakkaan kotikuntoutusta" lisäys fysio- tai toimintaterapeutin ohjauksen ja laaditun suunnitelman mukaisesti.
- "Kannustaa ja ohjaa asiakasta arkiliikkumiseen" Huom. kommentit liikkuminen-käsitteestä

10.3.2023

Asiakkaan ohjaaminen päivittäisissä toiminnoissa

- Otsikon muutos: Asiakkaan ohjaaminen ja avustaminen päivittäisissä toiminnoissa
- ”Ohjaa asiakasta peseytymisessä ja pukeutumisessa” muutos ”Ohjaa ja avustaa asiakasta peseytymisessä ja pukeutumisessa sekä wc-käynneissä”.
- ensiapu ammattitaitovaatimus liian löysä! pitää kuvata konkreettisemmin, perustelu kuvattu edellä
- erittäin hyvä, että näyttöympäristö on kuvattu selkeästi!

Sairaanhoitotyössä toimiminen, 30 osp

Mitä tarkoitetaan potilaskohtaisella suunnitelmalla? tarkoittaako ’suunnittelee päivittäiset työtehtävät’

miten nämä eroavat, onko päällekkäisyyttä? tukee ja edistää potilaan toimintakykyä - tukee ja edistää potilaan kuntoutumista

RAI-arviointiosaaminen pitää sisällyttää lähihoitajien koulutukseen siten, että iäkkäiden ja kehitysvammapalveluissa työskentelevät osaavat käyttää RAI-järjestelmää, osaa toteuttaa RAI-arvioinnin ja osaa hyödyntää RAI-tietoa hoito- ja palvelusuunnitelman tekemisessä – pitää varmistaa, että opiskelija osaa valmistuttuaan lähihoitajaksi. Hallituksen esityksessä 4/2020 lukee seuraavasti RAI-arviointijärjestelmästä:

Jatkossa RAI:n kansallinen käyttö edellyttää, että RAI-järjestelmän käyttö, RAI-arviointiosaaminen ja RAI-tiedon hyödyntämisen osaaminen kuuluvat sekä toisen asteen että ammattikorkeakoulujen koulutusohjelmiin osana sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten perus- ja/tai ammatillisia opintoja sekä niiden tarjoamaan lisä-, täydennys- ja erikoistumiskoulutusvalikoimaan. Ammatillisiin perusopintoihin kuuluu jo nykyisin opintoja palvelutarpeiden ja toimintakyvyn arvioinnista. RAI:n nivominen näihin opintosisältöihin edellyttää alkuvaiheessa jonkin verran opinto-ohjelmien aihesisältöjen muokkauksia, joista ei kuitenkaan aiheutune merkittäviä lisäkustannuksia oppilaitokselle, koska tietosisällöistä on olemassa jo valmista koulutusmateriaalia. Lisäksi RAI-koulutusta järjestävät oppilaitokset tarvitsevat käyttöönsä ohjelmiston, johon RAI-arviointi kirjataan, jotta koulutuksessa voidaan harjoitella RAI-arviointien tekemistä. Jos THL edelleen jatkaa kansallisena RAI-lisenssien myöntäjänä, voidaan koulutusorganisaatioille myöntää omat lisenssit, joiden kautta he saavat käyttöönsä RAI-lomakkeet ja käsikirjat. Tällaisia sopimuksista on olemassa oleva malli ja niitä on tehty muutamien organisaatioiden kanssa.

Sopimus voi olla maksuton. Sivu 51:

https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Documents/HE_4+2020.pdf

Toimintakyvyn tukeminen

- ’Tukee ja edistää potilaan toimintakykyä’ Mitä kaikkea tällä tarkoitetaan? Vrt ”aktivoi potilasta liikkumaan”, mikä on osa toimintakykyä.
- ’Tukee ja edistää potilaan kuntoutumista’ lisäys laaditun yksilöllisen kuntoutussuunnitelman mukaisesti.
- ’Käyttää terveys- ja hyvinvointiteknologiaa’ Käyttää itse?

Laskimon kanylointi ja nestehoidon aloitus pitää lisätä Sairaanhoitotyön 30 osp tutkinnon osaan, koska tälle osaamiselle on erityinen tarve, silloin kun lähihoitaja työskentelee sairaalassa. Tutkinnon perusteiden pitää antaa annettava riittävät valmiudet työelämään. Suomen Röntgenhoitajat ehdottavat, että säteily- ja kuvantamistietoutta tulisi pakollisena n 5 osp.

10.3.2023

Ensihoidossa toimiminen 30osp

Voimassa olevat perustason ensihoitajan tutkinnon perusteet ovat toimivat ja tuottavat laadukasta ja työelämälähtöistä osaamista. Tutkinnon perusteiden muuttaminen tai ammattitaitovaatimusten vähentäminen ensi- akuuttihoitotyön osalta aiheuttaa huomattavan riskin, että opiskelijoilla ei ole riittäviä valmiuksia ensi- ja akuuttihoitotyöhön valmistuessaan. Ensihoitotyön vaatimuskriteerit kasvavat vuosi vuodelta ja nykyiset voimassa olevat tutkinnon perusteet vastaavat paremmin työelämän tarpeisiin. Suomen Ensihoitajaliitto toteaa, että kokemukset opiskelijoiden osaamisesta ovat erittäin positiivisia verrattuna aiempien tutkinnon perusteiden tuottamaan osaamiseen. Opiskelijaohjaus todetaan nyt tehokkaaksi ja laadukkaaksi, kun opiskelijan tieto-taitotaso on hyvällä pohjalla työpaikalla tapahtuvan oppimisen alkaessa. Hyvä perusta mahdollistaa osaamisen syventämisen ensi- ja akuuttihoitotyöympäristöissä. Nykyiset voimassa olevat tutkinnon perusteet Perustason ensihoidon ammattitaitovaatimusten osalta tukevat ensihoitajaksi kehittymistä.

Koska työnantaja viimekädessä päättää onko henkilö sopiva tehtävään, olisi hyvä rajata seuraavaa kuvausta ja kohdentaa tarkemmin: Sosiaali ja terveystieteiden perustutkinnon suorittanut voi työskennellä ensihoidossa perustason ensihoitotehtävissä sekä erilaisissa hoidon ja huolenpidon, vanhus- ja vammaispalvelujen, mielenterveys- ja päihdetyön, kotihoidon, lapsiperheiden sekä erilaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon avohoidon sekä laitoshoidon työtehtävissä ja työpaikoissa.

Valtaosa opiskelijoista ei tule saavuttamaan tällä tasolla ammattitaitovaatimusta: 'puuttuu kiusaamiseen, häirintään, syrjintään ja väkivaltaan työyksikön ohjeiden mukaisesti' ja 'ennakoi työssään väkivallan uhkaa'. Työyhteisön ongelmiin puuttuminen on opiskelijan roolissa kohtuuton vaatimus, opiskelijat pelkäävät sen vaikuttavan omaan ohjaukseen ja arviointiin. Tämä kommentti koskee kaikkia ammattitaitovaatimuksia, joissa on mainittu. Asia voidaan tietysti käydä suullisesti läpi, mutta tärkeämpää olisi, että ammattitaitovaatimus olisi muotoilla niin, että opiskelija voi toimia omassa roolissaan todellisessa aidossa tilanteessa. Väkivallan uhan ennakoiminen edellyttää useimmissa tilanteissa tutkimustenkin mukaan työkokemusta.

- 'Ensihoidon tehtävään meneminen tehtävän suunnittelu'
- tekee potilaan tilan kannalta oleelliset systemaattiset tutkimukset järjestelmällisesti
- Mitä tarkoittaa: ottaa EKG:n ja käy sen lävitse systemaattisesti voisiko kuvata selkeämmin

Akuuttihoitotyössä toimiminen 30 osp

- 'käyttää näyttöön perustuvaa tietoa' siirretään kohtaan työn toteutus
- ~~osoittaa ymmärtävänsä~~ tietää tai käyttää tietoa lääkehoidosta lääkehoidon merkityksen akuuttihoitotyössä
- Erittäin hyvä, että näyttöympäristö on kuvattu konkreettisesti ja rajattu! Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen ei ole akuuttihoitotyön ympäristö. Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä toimimalla lähihoitajan/perustason ensihoitajan käytännön työtehtävissä akuuttihoitotyön ympäristössä
- Perustason ensihoito on ainut koulutus, joka tuottaa näihin toimiin uusia ammattilaisia. Tämän koulutuksen tulisi nimenomaan panostaa siihen, että työelämää näille osa-alueille riittäisi jatkossakin ammattitaitoisia ja riittävän tietotaidon omaavia osaajia.

Perioperatiivisessa hoitotyössä toimii myös suuri joukko henkilöitä (entisiä lääkintävahtimestareita). Tämä koulutusosuus puuttuu kokonaan suunnitelmasta. Perioperatiivisissa työympäristöissä lähihoitajat ovat merkittävä ryhmä, joiden työpanos edistää potilaan hoitoa ja sujuvoittaa prosesseja. Tätä koulutusta ei voi jättää pois

10.3.2023

tutkinnon perusteista. Sairaanhoidajista on jo pula ja heidän pitää pystyä tekemään koulutuksensa mukaisia tehtäviä ja lähihoitaja taas huolehtii leikkausasetojen valmistelusta ja on mukana potilaiden siirtotilanteissa jne. Lisäksi perioperatiivisen tutkinnonosan ammattitaitovaatimukseen pitää sisällyttää säteilyn lääketieteellinen käyttö ja säteilyosaaminen/säteilyturvallinen työskentely. Kyseisiä työtehtäviä leikkaussaleissa hoitavat lähihoitajat.

- käytännössä nimenomaan nämä henkilöt käyttävät -erittäin puutteellisin osaamisperustein – säteilylaitteita varsin itsenäisesti
- Säteilyosaamista ja radiografisten/logisten tutkimusten ymmärtäminen ja tutkimukseen valmistaminen on myös erittäin tärkeä osa
- Koulutuksen tulisi keskittyä riittävän osaamisen takaamiseen kaikkiin edellä mainittuihin osaamisalueisiin ensihoidon lisäksi.

Hälytysajossa toimiminen 15osp

Hälytysajo on yksi haastava kokonaisuus ensihoitotyössä mutta painotus muuhun ensihoidon opetukseen nähden huomattavasti liian suuri. Kuitenkin ammattitaitovaatimukset ovat varsin yleisellä tasolla, niitä pitää tarkentaa. Lisäksi tutkinnon perusteissa ammattitaitovaatimukset pitää kuvata vähintään samantasoisesti, kuten ne kuvataan muissa kuljetusalantutkinnoissa. Kuljettajatutkinnon BC1 maksuttomuus oppivelvollisille on ehdoton edellytys!

- ~~tuntee~~ tietää/osaa/hallitsee hälytysajoa koskevan lainsäädännön

Immobilisaatiotyössä toimiminen 15osp

Tulevina vuosina eläköityy todella paljon immobilisaatiohoidon ja akuuttihoitoon puolella työskenteleviä ammattilaisia, tähän pitää myös koulutuksenjärjestäjien kiinnittää huomiota. Tehyn tietoon on tullut tilanteita, joissa opiskelijalle ei ole mahdollistettu immobilisaatio-opintoja, koska työpaikkoja on rajoitetusti tai ei ollenkaan, siksi yhteistyöhön työelämän kanssa pitää kiinnittää enemmän huomiota.

- käyttää tietoa – > tietää
- mainittu kaksi kertaa: ohjaa asiakasta sauvakävelyssä

Monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa toimiminen 15 osp

erittäin hyvä että simulaatio mainittu

Suun hoitotyössä toimiminen 45osp

Suomen Röntgenhoitajat ry:n mielestä pitää ehdottomasti lisätä ammattitaitovaatimukseen säteilyn lääketieteellisen käyttö ja kuvantaminen. Työssään lähihoitajat/hammashoitajat ovat juuri niitä henkilöitä, jotka hammashuollossa useimmiten kuvaavat panoraamatutkimukset. Heillä pitää olla säteilynkäytön ja säteilysuojeluosaamista!

Ensiapuosaaminen kuvattava selkeämmin esimerkiksi Lääkealan perustutkinnossakin ammattitaitovaatimus on kuvattu konkreettisemmin ja paremmin: ”antaa ensiapua tapaturmissa ja henkeä uhkaavissa ensiaputilanteissa”

Lapsen kasvun, hyvinvoinnin ja oppimisen edistäminen 40osp

- ~~toimii noudattaen~~-noudattaa
- epäselvä ilmaisu: ’käyttää toiminnassaan tietoa lapsen tuesta’

Vastasyntyneen ja imeväisikäisen hoitotyö 15osp

Olisiko ammattitaidon osoittamistapoihin hyvä lisätä simulaatiomahdollisuus, koska mahdollisuudet löytää sopiva näyttöympäristö vaihtelee alueellisesti. Lisäksi pelkkä suullinen osaamisen näyttö ei ole riittävä.

10.3.2023

Lapsen, nuoren ja perheen terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen 35osp

Lapsen hyvinvoinnin edistäminen

- 'suojaa lasta kiusaamiselta, häirinnältä...' Onko riittävä toiminta, pitäisikö tässä tilanteessa pyrkiä myös puuttumaan ja lopettamaan tilanne oman vastualueen mukaisesti.

Suun terveyden edistämisessä toimiminen 15osp

- osoittaa ymmärtävänsä – joku toinen tapa ilmaista? esim. käyttää tietoa
- ammattitaidon osoittamistavat:
- pitää täsmentää: käytännön työtehtävissä suunhoitoa toteuttavassa ympäristössä, mahdollistaa lähes minkä tahansa työpaikan ja ammattitaitovaatimusten mukaista osaamista ei kuitenkaan esim. päiväkodissa tai ikäihmisten ympärivuorokautisessa asumisessa saavuttaa.
- Yhteisiä ammattitaitovaatimuksia suunhoitotyössä toimiminen kanssa ja kuitenkin todennäköisesti sama näyttöympäristö, vain muutamia ammattitaitovaatimuksia, joista asiakkaan ja asiakasryhmän ammattitaitovaatimuksen voisi yhdistää, onko tämä tutkinnonosa erillisenä turha? voisi yhdistää suun hoitotyössä toimiminen tutkinnon osaan. Terveyden edistäminen on tärkeä tutkinnon osa, mutta sitten pitäisi ammattitaitovaatimukset olla esimerkiksi tuntee / hallitsee terveyden edistämisen menetelmät / teorat kuin että 'käyttää laitteita, välineitä ja materiaaleja.

Erikoishammashoidossa toimiminen 15osp

- ammattitaitovaatimukset eivät juurikaan eroa Suun hoitotyössä toimimisen tutkinnon osan vaatimuksista. Pitää kuvata erikoisaloja ja niihin liittyviä ammattitaitovaatimuksia: kariologia, endodontia, pedodontia, kirurgia, protetiikka.
- otsikointi pitää yhtenäistää muiden tutkinnon osien mukaiseksi

Jalkojenhoitotyössä toimiminen 15osp

- käyttää näyttöön perustuvaa tietoa asiakkaan perussairauksien vaikutuksista jalkojen terveyteen ja toimintakykyyn
- käyttää näyttöön perustuvaa tietoa on parempi liittää asiayhteyteen, ei ole erillinen asia, kaiken työssä käytetyn tiedon pitää perustua näyttöön!

Osallisuuden edistäminen vammaistyössä 30osp

- osoittaa ymmärtävänsä vammaisuuden vaikutuksia asiakkaan vuorovaikutukseen → käyttää näyttöön perustuvaa tietoa vammaisuuden vaikutuksista asiakkaan vuorovaikutukseen

Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen vammaistyössä 30 osp

Päällekkäisyys osaamisalan tutkinnon osissa ei ole tarkoituksenmukainen tilanteessa, jossa oppisopimusopiskelija suorittaa näytön samassa työpaikassa

Olisi selkeämpää laatia yksi kokonaisuus/tutkinnonosa, koska nyt tulee toistoa, ja opiskelijan ei pidä näyttää osaamistaan kuin kerran ja vain seuraavat kolme ammattitaitovaatimusta eroavat Osallisuuden edistäminen vammaistyössä tutkinnon osasta: **Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, Hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen, Terveyden ylläpitäminen ja edistäminen**

10.3.2023

Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen

- 'Ylläpitää ja edistää asiakkaan aistitoimintoja' miten ylläpidetään?
- 'Ohjaa asiakasta liikkumaan luonnollisten liikemallien mukaisesti' Huom. käsitteet.
- 'Käyttää apuvälineitä asiakkaan liikkumisen avustamisessa' Kuka käyttää ja mitä apuvälineitä?
- 'Toteuttaa asiakkaan toimintoja ja liikkumista tukevaa asentohoitoa' Tarkoitus jää epäselväksi.
- 'Käyttää digitaalisia välineitä, sovelluksia ja ympäristöjä' Opiskelija käyttää vai ohjaa niiden käyttöä asiakkaille?
- 'Ohjaa ja avustaa asiakasta päivittäisissä toiminnoissa', 'käyttää kuntoutumista tukevaa työotetta asiakkaan arjessa' ja 'toteuttaa asiakkaan hoitoon liittyvät toimenpiteet' eivät varsinaisesti ole terveyden edistämistä.
- 'Ohjaa asiakasta edistämään omaa terveyttään' On todella laaja ammattitaitovaatimus, kun sisältää kaikki terveyden osa-alueet.
- 'Käyttää terveys- ja hyvinvointiteknologiaa' Mihin? Vai ohjaa käyttöä?

Asiakkaan toimintakykyisyyden vahvistaminen lähihoitajan työssä 15osp

- käyttää **näyttöön perustuvaa** tietoa työ- ja toimintakykyä edistävästä tekijöistä. Asiakkaan toimintakykyisyyden vahvistaminen lähihoitajan työssä -> Otsikon muutos: Asiakkaan toimintakyvyn vahvistaminen lähihoitajan työssä
- Fyysisen toimintakyvyn tukeminen
- Kokonaisuudessaan käsitteiden käyttö ontuu eikä lukija saa selvää, milloin on kyse asiakkaasta ja milloin opiskelijasta.
 - 'Ohjaa ja avustaa liikkumista perusasentojen kautta luonnollisten liikemallien mukaisesti'. Jää epäselväksi, koska 'perusasennot' ja 'luonnollisten liikemallien mukaisesti' eivät yleisesti käytettyjä käsitteitä ja yhtenä kohtana on jo 'käyttää tietoa ihmisen perusliikkumisesta'. Samoin 'hyödyntää ergonomisesti omaa liikkumistaan asiakkaan siirtymisten ja liikkeen ohjaamisessa' tulee muotoilla uudestaan. Esim. 'Huomioi asiakkaan voimavarat ja käyttää ergonomian periaatteita asiakkaan avustamistilanteissa'
 - 'Tukee asiakasta kehon hahmottamisessa' jää irralliseksi.
 - 'Käyttää toimintoja ja liikkumista tukevia apuvälineitä' Tarkoitetaanko 'ohjaa toimintoja ja liikkumista tukevien apuvälineiden käyttöä'?
 - 'Huomioi asentojen merkityksen päivittäisissä toiminnoissa'. Kenen asentojen?
 - 'Toteuttaa toimintoja ja liikkumista tukevaa asentohoitoa' Mitä tarkoitetaan?
 - 'Ohjaa ja tukee kosketuksen avulla asiakasta rentoutumisessa'. Entä muiden keinojen käyttö? musiikki ym.
 - 'Ohjaa asiakasta tasapainoa, lihasvoimaa ja kestävyyttä kehittävässä harjoitteissa'. Miksi juuri nämä harjoittelun tavoitteet otettu esille? Puuttuu esim. liikkuvuus. Lähihoitajan koulutuksella on mahdotonta osata eritellä ja ohjata näitä harjoitteita ilman fysioterapeutin ohjausta.

Haavanhoito 15osp

- selkeä kokonaisuus, helposti toteutettavissa toisen tutkinnon osan rinnalla/yhteydessä

10.3.2023

Ikääntyneiden akuuttitilanteissa toimiminen 15osp

- tunnistaa ikääntymisen ja sairauksien aiheuttamat muutokset ikääntyneen tilanteeseen-vointiin
- osoittaa ymmärtävänsä ikääntyneen elämäntilanteen vaikutuksen tilan muutokseen – vaikeasti ymmärrettävä, minkä tilan, kenen tilan?

Näytteenotto hoitotyössä 15osp

Tästä ei käy selkeästi ilmi millaista osaamista tämä osio tuottaa. Tuottaako tämä kokonaisuus osaamista, jota vaaditaan lähihoitajalta hänen toimiessaan lähihoitajana ja ottaessa esimerkiksi näytteitä hoitotehtävien yhteydessä esim. verensokeri sormenpästä tai virtsanäyte potilaalta. Vai onko tarkoitus, että tämän osion suoritettuaan lähihoitajalla olisi valmius toimia laboratoriossa näytteenotossa.

Ammattitaitovaatimuksissa tai arvioinnissa ei ole kuvattu oikeastaan lainkaan sellaista osaamista, jota vaaditaan näytteenottotehtävissä bioanalytikolta, vaikka kyseessä sama työtehtävä. vrt. bioanalytikoilta edellytettävä osaaminen. Nämä tyydyttävään näytteenotto-osaamiseen vaadittavat kriteerit itse näytteenoton osalta puuttuvat kokonaan lähihoitajan arvioinnista:

- Arviointikriteerit, tyydyttävä (1-2) (TAMK)
- Opiskelija
 - tuntee keskeiset näytteenotossa tarvittavat välineet ja tekniikat
 - osaa ottaa rutiininomaisesti kliinisen laboratorion näytteet turvallisesti ja aseptisesti sekä tietää näytteiden jatkokäsittelyssä ja lähettämisessä huomioitavat seikat
 - osaa arvioida tärkeimpien preanalyyttisten tekijöiden vaikutusta näytteenotossa ja tuntee prosessin etenemisen pääkohdat
 - osaa kuvata ohjaamisessa huomioitavat asiat
 - tuntee tärkeimmät näytteenottoa ja preanalytiikkaa koskevat suositukset ja standardit ja pyrkii niiden soveltamiseen
 - osaa ottaa palautetta vastaan, ottaa vastuun omasta suoriutumisestaan ja toimii ryhmässä

Työelämän näkökulmasta lienee tarpeellista, että lähihoitaja osaa ottaa näytteitä. Osaamisvaatimukset ja arviointi tapahtuu tässä selkeästi hoidollisesta näkökulmasta eikä sillä tavalla, että potilaasta/asiakkaasta saataisiin laadukas oikein otettu näyte.

Eli yhteenvetona tälle valinnaiselle osiolla on perusteet työelämälähtöisesti, mutta opintojakson kuvaus ei ole ymmärrettävä ja selkeä. Millaista osaamista ja missä tilanteissa tämän jakson on tarkoitus tuottaa?

Kliininen laboratoriotyö ja siihen liittyvä näytteenotto on aina ollut vahvasti näyttöön perustuvaa. Kliinistä laboratoriotyötä ja näytteenottoa ohjaavat vahvasti ISO-standardit ja kansainväliset ja kansalliset laatuvaatimukset (Kliiniset laboratoriot (finas.fi))

Ammattitaitovaatimuksissa ei kuvata kliinisen näytteen otton laatuvaatimusten mukaista toimintaa. Koulutus ei tuota kykyä arvioida laboratoriotutkimusten tuloksia, koska laboratoriotutkimusmenetelmien osaaminen puuttuu. Laboratoriotutkimuksilla on merkittävä rooli potilaan hoidon määrittelyssä ja hoidossa (n. 70 % päätöksistä liittyy laboratoriotutkimuksen tulos ja sen arviointi).

10.3.2023

Terveys- ja hyvinvointiteknologia toimintakyvyn edistämiseksi 15osp

Asiakkaan ohjaaminen terveys- ja hyvinvointiteknologian käytössä

- 'Laatii asiakkaalle suunnitelman terveys -ja hyvinvointiteknologian käytöstä'
Suunnitelman laatiminen on liian vaativa ammattitaitovaatimus.

Mielenterveys- ja päihdetyö 60 osp

- 'aloittaa, työskentelee ja lopettaa yhteistyö- ja hoitosuhteen' – mitä tarkoittaa "työskentelee hoitosuhteen"?
- arvioi asiakaskohtaisen suunnitelman toteutumista – asiakassuunnitelma/hoitosuunnitelma/palvelusuunnitelma käsitteet vaihtelevat eri tutkimusolosuhteissa ja on epäselvää, millaisesta suunnitelmasta on kyse

Toimintakyky kokonaisuuteen liittyviä muita huomioita:

THL:n mukaan (<https://thl.fi/fi/web/toimintakyky/mita-toimintakyky-on>) toimintakyky tarkoittaa ihmisen fyysisiä, psyykkisiä ja sosiaalisia edellytyksiä selviytyä hänelle itselleen merkityksellisistä ja välttämättömistä jokapäiväisen elämän toiminnoista – työstä, opiskelusta, vapaa-ajasta ja harrastuksista, itsestä ja toisista huolehtimista – siinä ympäristössä, jossa hän elää. Ihmisen toimintakyky on riippuvainen ympäristön myönteisistä tai kielteisistä vaikutuksista. Ihmisen toimintakykyä voidaan tukea ja arjessa selviytymistä parantaa asuin- ja elinympäristöön liittyvillä tekijöillä, muiden ihmisten tuella ja erilaisilla palveluilla.

Luonnoksessa toimintakyky nähdään osin irrallisena eikä liitetä sitä jokapäiväisen elämän toiminnoista selviämiseen. Luonnoksessa toimintakyvyn tukemisella tarkoitetaan kohdassa (2.2. Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen, Toimintakyvyn tukeminen) suppeasti ainoastaan liikkumista ja siirtymisiä.

Toimintakykyisyyden (2.6.) sijaan tulee käyttää yhtenevästi toimintakyky- käsitettä.

Osallisuus

Toimintakyvyn lisäksi tulisi avata ja käyttää käsitettä osallisuus

(<https://thl.fi/fi/web/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistamisen-johtaminen/osallisuuden-edistaminen/heikoimmassa-asemassa-olevien-osallisuus/osallisuuden-osa-alueet-ja-osallisuuden-edistamisen-periaatteet>). Esim. Osallisuus omassa elämässä: Mahdollisuus elää omannäköistä elämää; mahdollisuus määritellä, mihin toimintaan tai palveluun osallistuu, Osallisuus yhteisöissä ja vaikuttamisen prosesseissa ja Osallisuus yhteisestä hyvästä.

Kohdassa 2.4. onkin käytetty yläotsikkona Ikääntyneen osallisuuden edistäminen.

Päivittäiset toiminnot, arjen toiminnot, toiminnot

Päivittäiset toiminnot- käsitteen tarkoitus pitää määritellä, jotta sitä käytettäisiin samalla lailla eri osissa. Sillä tarkoitetaan tässä pääasiassa ns. ADL-toimintoja, joista tässä liikkuminen on vielä eritelty, mutta esim. 2.2. käsitettä on käytetty laajasti, sisällyttäen siihen ns. IADL-toimintoja, kuten 'ohjaa asiakasta sosiaaliseen toimintaan ja tarjoaa osallistumisen mahdollisuuksia' ja 'hyödyntää kulttuuria terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitämisessä'. Rinnakkaisena määritelmänä luonnoksessa käytetään myös arjen toiminnot, mikä olisi kuvaavampi käsite.

Päivittäisten toimintojen tukemisen ammattitaitovaatimuksista puuttuu kokonaan 'ohjaa ja avustaa wc-käynnejä'. Tämä tulisi lisätä 'ohjaa ja avustaa asiakasta peseytymisessä ja pukeutumisessa sekä wc-käynneissä'.

10.3.2023

Perusliikkuminen, liikkuminen, arkiliikkuminen, liikunta

Käsitettä 'perusliikkuminen' ei nykyään juurikaan käytetä kuntoutuksessa. Vastaava termi on esim. käytössä liikunnassa (kyykistyminen, kävely, juoksu jne.) Jos käytettäisiin tässä, niin myös siirtymiset sisältyisivät siihen. Nyt ne on mainittu erikseen. Perusliikkumisen sijaan voi käyttää pelkkää 'liikkuminen'-termiä tai tarvittaessa 'liikkuminen sisällä'. Luonnoksessa on käytetty (2.5.) myös arkiliikkuminen- käsitettä, jolla tarkoitetaan samaa asiaa.

Teknologia, terveys- ja hyvinvointitekniologia, ikätekniologia, apuvälineet
Käsitteiden 'tekniologia (2.1)', 'terveys- ja hyvinvointitekniologia (2.2. ym.)' ja 'ikätekniologia (2.4.)' käyttö tulee yhtenäistää, kun niillä tarkoitetaan samaa asiaa. Apuvälineiden käytön ohjauksen lisäksi tulee lisätä myös apuvälineen huollosta huolehtiminen.

Ergonomia

Jokaiseen toimintakyvyn/päivittäisten toimintojen osioon tulee lisätä "huomioi ergonomiset periaatteet työssään". Kohtiin, joissa käsitellään siirtymisiä, tulee lisätä "noudattaa siirtoergonomian toimintatapoja työssään".

Terveyden edistäminen

Terveyden edistämisen näkökulma tulee nostaa voimakkaammin esille, esim. "käyttää tietoa terveysliikunnasta ja ohjaa asiakasta".

Toimintakykyä käsittelevät osat tulisi muokata kokonaisuudessaan uudelleen. Nyt esim. pakolliset osat 2.1. Ihmisen kohtaaminen ja päivittäisissä toiminnoissa avustaminen (Päivittäisissä toiminnoissa ohjaaminen ja avustaminen) ja 2.2. Hyvinvoinnin ja toimintakyvyn edistäminen (Päivittäisissä toiminnoissa ohjaaminen) eivät eroa ammattitaitovaatimuksiltaan juurikaan toisistaan.

Myöskään seuraavat osat eivät kaikilta osilta ole loogista jatkumoa em. pakollisissa osissa opitulle: 2.4. Ikääntyneen osallisuuden edistäminen (Ikääntyneen toimintakyvyn tukeminen, Ikääntyneen arjen toimintojen tukeminen), 2.5. Kotihoidossa toimiminen (Asiakkaan voimavarojen ja toimintakyvyn tukeminen, Asiakkaan ohjaaminen päivittäisissä toiminnoissa), 2.6. Asiakkaan toimintakykyisyyden vahvistaminen lähihoitajan työssä (Fyysisen toimintakyvyn tukeminen, Psykososiaalisen toimintakyvyn tukeminen), 2.13. Terveys- ja hyvinvointitekniologia toimintakyvyn edistämässä (Asiakkaan ohjaaminen terveys- ja hyvinvointitekniologian käytössä), 2.22.

Sairaanhoitotyössä toimiminen, (Toimintakyvyn tukeminen) ja 2.23. Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen vammaistyössä (Toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen, Hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen, Terveyden ylläpitäminen ja edistäminen)

Kaikissa em. osissa tulee käyttää käsitteitä yhtenäisesti. Määriteltäviä ja yhtenäistettäviä käsitteitä on useita.

Muuta:

Näkemyksemme mukaan osa valinnaisista tutkinnon osista on niin suppeita, että niiden tuottaman täydentävän osaamisen hyöty on kyseenalainen. Lähinnä tulee mieleen 'helpot nopat' opiskelijalle, jotka voi kevyesti suorittaa vaikkapa pakollisen tutkinnon osan yhteydessä.

Osaaminen (tiedot, taidot ja pätevyyydet):

Pääsääntöisesti näyttäisi siltä, että mitään erityistä uudistusta työelämän tulevaisuuden osaamistarpeista ei ainakaan sisällöllisesti olisi huomioitu. Termistö on pääosin selkeää, ymmärrettävää ja toimialalla yleisesti käytössä olevaa. Joitakin täsmennyksiä ja ajantasaistuksia on kuitenkin syytä tehdä. Lisäksi terminologiaa pitää yhtenäistää eri tutkinnon osissa.

10.3.2023

Lähtökohtaisesti kaikki osaaminen on mahdollista hankkia aidoissa työelämän tehtävissä. Ongelmaksi muodostuu kuitenkin esimerkiksi Monipotilas- ja suuronnettomuustilanteissa toimiminen, 15 osp ja Vastasyntyneen ja imeväisen hoito 15 osp, koska työpaikkojen löytäminen on vaikeaa. Edelleen perustason ensihoidon osalta ei voi tulla tilanne, jossa akuuttihoitoa opiskellaan ikäihmisten tehostetussa palveluasumisessa (tällainen tilanne on tullut Tehyn tietoon). Siksi olisi syytä konkreettisesti kuvata aidot näyttöympäristöt ja edellyttää koulutuksen järjestäjää hankkimaan sellaiset työpaikat opiskelijoille, kuten ovat järjestämislupahakemuksessa kuvanneet. Työelämä tarvitsee osaamista, mikä on hankittu aidoissa työtehtävissä ammattitaitovaatimusten mukaisesti.

- 'toimii ensiaputilanteissa' on riittämätön ammattitaitovaatimus sosiaali- ja terveysalan ammattihenkilöksi valmistuvalle. Laki terveydenhuollon ammattihenkilöstä 15 §:n 3 momentissa on terveydenhuollon ammattihenkilöitä koskeva yleinen auttamisvelvollisuus, ammattihenkilön tulee aina antaa apua kiireellisen hoidon tarpeessa olevalle. Säännös koskee lähinnä tilanteita, joissa terveydenhuollon ammattihenkilö on varsinaisen ammattitoimensa ulkopuolella tilanteessa, jossa loukkaantunut tai sairastunut henkilö tarvitsee välitöntä apua hengen tai terveyden suojelemiseksi. Tällöin terveydenhuollon ammattihenkilöllä on velvollisuus antaa ammattitaitonsa mukaisesti apua sitä tarvitsevalle. Osaamista edellytetään työn ulkopuolella ja pidetään itsestään selvänä osaamisena työtehtävissä.
- Käsite tutkintokieli avautuu huonosti työelämälle, on kuitenkin erittäin hyvä, että kielitaito arvioidaan jokaisessa tutkinnon osassa.
-

Tutkintonimikkeet

Työelämän näkökulmasta on merkityksellistä, että perustutkintoon muodostetaan osaamisalaa kuvaavia tutkintonimikkeitä mielenterveys- ja päihdetyön, suun terveyden hoidon ja lasten ja nuorten hoidon ja kasvatuksen osaamisaloihin, kuten on jo perustason ensihoidon osaamisalassa. Näin käytäntö olisi yhtenäinen ja tasavertainen muiden alojen perustutkintojen kanssa.

Alan vetovoiman kannalta esimerkiksi vanhustyön erikoisammattitutkinnon tutkintonimikkeet ovat toimiva ratkaisu. Näin ollen samankaltaisten työtehtäviä kuvaavien tutkintonimikkeiden käyttö sosiaali- ja terveysalan perustutkinnossa on perusteltua.

Muissa tutkinnoissa tutkintonimikkeet ovat laaja-alaisesti käytössä. Esimerkiksi kasvatusta- ja ohjausalan perustutkinnossa on kolme osaamisalaa ja kolme niitä kuvaavaa tutkintonimikettä. Vanhustyön erikoisammattitutkinnossa on neljä osaamisalaa ja neljä tutkintonimikettä. Talotekniikan perustutkinnossa on viisi osaamisalaa ja viisi tutkintonimikettä. Puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan ammattitutkinnossa on kolme osaamisalaa ja viisi tutkintonimikettä. Taideteollisuusalan erikoisammattitutkinnossa on 13 osaamisalaa ja 16 tutkintonimikettä.

Vuonna 2021 tehdyssä Tehyn kyselyssä jo todettiin, että lastenhoitajan, hammashoitajan, mielenterveyshoitajan tutkintonimikkeet ovat sosiaali- ja terveydenhuollossa tunnettuja ja ammatti-identiteettiä tukevia.

10.3.2023

Osaamisalojen ja tutkintonimikkeiden pitää olla yhdenmukaisia. On tarkoituksenmukaista, että esimerkiksi lastenhoidon ja varhaiskasvatuksen osaamisalan suorittaneen työllistyminen turvataan ko. osaamista kuvaavalla tutkintonimikkeellä. Lisäksi pitää ratkaista tutkinto(ammatti?) nimikkeen nimikesuojaus. Edelleen pitää selvittää mitä muita osaamisalakohtaisia tutkintonimikkeitä on tarpeen luoda lähihoitajan nimikesuojauksen rinnalle, jotta osaamisalakohtainen osaaminen tunnustetaan työelämässä paremmin.

Helsinki 10.3.2023

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Kirsi Coco koulutuspoliittinen asiantuntija, Tehy ry, kirsi.coco@tehy.fi,
p. +358408215057